

Metodické poznámky

Český statistický úřad provádí každoročně **statistické zjišťování o produkci a nakládání s odpady** již od roku 1992. **Rozsah a způsob organizace tohoto zjišťování slouží pro zajištění reportingových povinností ČR, které vyplývají z nařízení Evropského parlamentu a Rady 2150/2002/ES, o statistice odpadů**, jehož gestorem je Český statistický úřad. V roce 2020 byl dokončen plánovaný proces modernizace metodiky, sběru a zpracování dat, který přináší oproti minulým vydáním změny v obsahu publikace i v podobě prezentovaných výsledků.

Publikace se odlišuje od dřívějších vydání:

- 1) Od roku 2017 probíhalo testovací zpracování dat z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) Ministerstva životního prostředí s cílem snížení administrativní zátěže podniků a postupného odstranění duplicit ve sledování produkce a nakládání s odpady.
- 2) Po analýzách možností čerpat údaje z ISPOP dospěl ČSÚ k závěru, že tato data jsou pro účely sestavování evropské statistiky o odpadech využitelná.
- 3) Opора v podobě dat ze systému ISPOP byla pro zpracování údajů za rok 2018 využita vůbec poprvé a umožnila snížit velikost výběrového vzorku statistického výkazu Odp 5-01 nejprve v segmentu obcí (za rok 2018) a posléze i v souboru podniků (za rok 2019).
- 4) Naopak využitím údajů zjištěných prostřednictvím ISPOP bylo umožněno zvýšit rozsah pokrytí dat o produkci odpadů a nakládání s odpady. Okruh subjektů, za které jsou zpracovány výsledky v této publikaci, se tak rozšířil na celou populaci mající povinnost podat hlášení o produkci a nakládání s odpady, tj. všechny ekonomické subjekty, které ve sledovaném období (roce) vyprodukovaly více než 100 tun odpadu nebo více než 100 kg nebezpečného odpadu. Systém ISPOP umožňuje také prostřednictvím informace o „partnerovi“ zjistit i produkci odpadů od subjektů, které sami přímo hlášení produkci a nakládání s odpady nevyplňují, ale předávají odpad k dalšímu zpracování v rámci ISPOP.
- 5) Data za subjekty neobeslané statistickým výkazem byla přebrána přímo ze systému ISPOP. Výběrový soubor statistického výkazu Odp 5-01 se tak snížil na 3 233 v roce 2019. Došlo tak k významnému snížení administrativní zátěže respondentů.

V oblasti metodického vymezení komunálního odpadu došlo také k následujícím změnám:

- a) V návaznosti na definici komunálního odpadu a vývoj jejího výkladu, který vyplývá ze směrnice EP a Rady 2018/851 o odpadech, Eurostat zahájil přípravu na harmonizaci vykazování s daty společného dotazníku Eurostatu a OECD (Joint Questionnaire of Eurostat and OECD), s cílem sjednotit vykazování nejpozději od roku 2020, kdy bude pravidelný reporting povinný podle aktuálních požadavků právních předpisů. To v praxi znamená zpřesnění definice komunálního odpadu v duchu metodického doporučení **Guidance for the Compilation and Reporting of Data on Municipal Waste According to Commission Implementing Decision 2019/1004/EC and 2019/1885/EC, and the Joint Questionnaire of Eurostat and OECD** (verze 20/10/2020). Výklad dosavadní definice komunálního odpadu byl zpřesněn zejména v zahrnutí odpadu podobného komunálnímu, který je vyprodukovaný podnikatelskou sférou.

- b) V návaznosti na výše uvedené ČSÚ rozhodl o nutnosti realizace nezávislého auditu zaměřeného na metodiku tvorby komunálního odpadu za účasti externích odborníků. Auditní skupina na základě analýzy metodických podkladů Eurostatu doporučila ČSÚ provést v definici komunálního odpadu změny. Ty spočívají zejména v zahrnutí odpadů nejen evidovaných v systémech sběru odpadů obcí, ale i povahou podobných odpadů produkovaných v dalších odvětvích, a také odpadů občanů předaných mimo systémy obcí.
- c) Dříve publikovaná data o komunálním odpadu obsahovala pouze data vykázaná obcemi za občany a podniky zapojené do obecního systému sběru odpadů. Příslušná časová řada zveřejněná v aktuální publikaci pokračuje, avšak nelze ji ztotožnit s nově vymezeným pojmem komunální odpad (viz Definice).

V důsledku uvedených změn nejsou aktuálně publikovaná data srovnatelná s daty publikovanými v předchozích letech.

Srovnávací tabulka ukazuje rozdíl mezi údaji publikovanými za roky 2017 a 2018:

Rok	Ukazatel	Data z výkazu ODP 5-01 (původně publikovaná)	Data s využitím informací ISPOP (aktuální publikace)
2017	Produkce odpadů v tis. tun	24 926	34 381
	Produkce komunálních odpadů v tis. tun	3 642	5 176
2018	Produkce odpadů v tis. tun	28 353	37 665
	Produkce komunálních odpadů v tis. tun	3 732	5 247

V publikaci jsou uvedeny údaje za celkové odpady a komunální odpady v členění podle ekonomické činnosti původce odpadu (CZ NACE), v regionálním členění, v členění odpadu podle katalogu odpadů a podle klasifikace EWC-STAT. Dále jsou zde data o dovozu a vývozu odpadu.

Z důvodu ochrany individuálních dat jsou v podrobných tabulkách publikovány pouze druhy odpadů, které byly vykázaný třemi a více respondenty.

Definice

Statistické zjišťování o odpadech je prováděno v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady 2150/2002/ES o statistice odpadů a se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/2008/ES o odpadech. Zejména tyto předpisy upravují nakládání s odpady a definují základní pojmy.

Odpad je jakákoliv látka nebo předmět, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil.

Nebezpečný odpad je odpad vykazující jednu, nebo více nebezpečných vlastností uvedených v nařízení Komise (EU) č. 1357/2014 ze dne 18. prosince 2014, kterým se nahrazuje příloha III směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech a o zrušení některých směrnic.

Produkce odpadů představuje objem vlastní produkce odpadů, včetně produkce sekundárního odpadu (odpad ze zpracování odpadu). Nezahrnuje objem odpadu převzatého ze skladu, dovoz odpadů ani odpad převzatý od jiného subjektu (s výjimkou odpadu od občanů).

Nakládáním s odpady se rozumí sběr, přeprava, využití a odstraňování odpadů včetně dozoru nad těmito činnostmi a následné péče o místa odstranění a včetně činností prováděných obchodníkem nebo zprostředkovatelem.

Podle nařízení 2150/2002 ES se za nakládání považuje:

- **využívání odpadů** – operace stanovené v příloze č. II výše uvedeného nařízení
- **odstraňování odpadů** - operace stanovené v příloze č. II výše uvedeného nařízení.

Do nakládání se nezahrnuje objem sekundárních odpadů, přípravné operace, vývoz odpadu, zůstatek ve skladu ani předání jiné osobě. Naopak nakládání kromě vlastní produkce zahrnuje například dovoz odpadů

nebo zůstatek na skladě z předchozího období. **Z těchto důvodů se objem produkce odpadu nerovná objemu odpadu, s kterým je nakládáno.**

Komunální odpad je

- směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z domácností, včetně papíru a lepenky, sklo, kovy, plasty, biologický odpad, dřevo, textil, obaly, elektrický odpad a elektronická zařízení, použité baterie a akumulátory a objemný odpad, včetně matrace a nábytek
- a
- směsný odpad a odděleně sbíraný odpad z ostatních zdrojů, pokud je povahou a složením podobný odpadu z domácnosti.

Komunální odpad nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků a čistíren odpadních vod a čištění, včetně čistírenských kalů, vozidel s ukončenou životností nebo stavební a demoliční odpad.

Definicí dále není dotčeno rozdělení odpovědnosti za nakládání s odpady mezi veřejnými a soukromými subjekty. Odpad z domácností a odpady podobné povahy a složení budou zahrnuty do komunálního odpadu, bez ohledu na to, kdo tento odpad sbírá.

Komunální odpad zahrnuje odpad pocházející z:

- domácností,
- obchodů, malých podniků, kancelářských budov a institucí (např. školy, nemocnice, vládní budovy),
- podniků, pokud je druhem a složením podobný odpadu z domácnosti a nepochází z výroby,
- odpad z vybraných komunálních služeb, tj. odpad z údržby parků a zahrad, odpad ze služeb čištění ulic (např. zametání ulic, odpad z čištění tržišť),

pokud je s ním nakládáno jako s odpadem.

EWC-STAT je klasifikace odpadů ve Směrnici 2150/2002. Na rozdíl od klasifikace používané v Katalogu odpadů nerozlišuje, kde odpad vznikl, kdo jej vyprodukoval, ale rozlišení je pouze podle druhu látky tvořící odpad.

Regionální (krajské) členění je prováděno **podle sídla provozovny** (místní jednotky), nikoli podle sídla podniku